

חבר הלאומים, הגירה וזנות: לשורשי המאבק בסחר בנשים

בשנת 1921 הוקמה ועדת חבר הלאומים למאבק בסחר בנשים. היא פיקחה על יישום אמנות בינלאומיות, קראה דוחות שנתיים של המדינות החתומות, הפיקה דוחות עצמאיים ושלחה משלחות בדיקה למיפוי הסחר. מאמר זה עוקב אחרי אופני פעולתה של הוועדה ומתמקד בדיוניה ובממצאיה על אודות מרחבים קולוניאליים באסיה ובצפון אפריקה. טענתו המרכזית היא שלמרות החלפת המינוח מ"עבדות לבנה", שהיה שגור במאה התשע עשרה ובראשית המאה העשרים, ל"סחר בנשים וילדים", שכלל גם נשים לא-לבנות, בפועל לא היו לוועדת חבר הלאומים נגד סחר בנשים ולמשלחות הבדיקה שלה הכלים לבחון את גורלן של נשים העוסקות בזנות בחברות נכבשות. משלחות בדיקה, דוחות ודיונים שהתקיימו בוועדה התמקדו בפועל בנשים אירופאיות בקולוניות, ודחקו לשוליים את גורלן של נשים לא-לבנות, ובכלל זה נשים מקומיות ומהגרות שהיו נתונות למשטר של זנות ממוסדת שנכפתה על ידי המעצמות הקולוניאליות. מי שייצגו את הקולוניות בדיוני הוועדה היו תמיד נציגי המעצמה הקולוניאלית, אשר בפועל ייצגו את האינטרסים של המעצמה וביקשו להגן על המוניטין שלה ועל האינטרסים של קהילת המתישבים. כאשר הוצגו האינטרסים של האוכלוסיות הנכבשות, הם היו עטופים בשורה של הנחות גזעיות ותרבותיות באשר למיניות לא-לבנה, שביקשו להחריג נשים לא-לבנות מהגנת האמנות נגד סחר בנשים. המגבלה המרכזית של הוועדה, אם כן, הייתה ונותרה הבעיה הקולוניאלית של חבר הלאומים – כל דיון בחברות הנכבשות תווך באופן בלעדי על ידי נקודת המבט של המעצמה הקולוניאלית, ונשים לא לבנות נותרו בשוליו.

מבוא

ביוני 1921 המליץ הכנס הבינלאומי למאבק בסחר בנשים וילדים, שהתכנס בחסות חבר הלאומים, על אימוץ המונח "סחר בנשים וילדים" כתחליף למושג הישן יותר, "עבדות לבנה", לתיאור העברה של נשים וילדים ממדינה למדינה לצורכי זנות. המינוח החדש נועד, כך קבע נוסח ההחלטה המסכמת, לספק הגנה לנשים וילדים, יהיה אשר יהיה גזעם וצבע עורם.¹ לצד זאת המליץ נוסח ההחלטה על הקמת מנגנון מעקב, מחקר ופיקוח, בדמותה של ועדה למאבק בסחר בנשים וילדים שיהיו חברים בה נציגי מדינות וכן נציגים של

* פרופ' ליאת קוזמא, החוג ללימודי האסלאם והמזרח התיכון, האוניברסיטה העברית.

1 International Conference on Traffic in Women and Children 2, LEAGUE NATIONS O. J 596, 598–599 (1921).

ארגונים בינלאומיים נגד סחר בנשים. המלצה נוספת הייתה איסוף מידע באמצעות דוחות שנתיים שתשלחנה המדינות החברות.² בין 1921 ל-1945 שלחו מדינות החתומות על האמנה למניעת סחר בנשים דוחות שנתיים לחבר הלאומים, ומזכירות החבר סיכמה אותם בקבצים שהתפרסמו מדי שנה. דוחות אלה תיעדו את החקיקה בנושא במדינות השונות, את השינויים שעברה לאורך זמן, וכן את האכיפה – לפחות כפי שהמדינות בחרו לדווח עליה.³ בנוסף, ועדת חבר הלאומים למאבק בסחר בנשים וילדים יזמה שתי משלחות חקר, האחת ב-5'1924 והאחרת ב-1932, כדי לברוק את הנעשה בשטח ולעמת את ממצאי צוות החקירה עם הדוחות הרשמיים. הדוחות שפרסמה הוועדה עוררו שיח לאומי ובינלאומי ער באשר לסחר בנשים, זנות ממוסדת ומדיניות הגירה, שהובילו בתורם לשינויים בחוק ובפרקטיקה במקומות שונים ברחבי העולם.⁴ חשיבותה של עבודת החבר בסוגיית הסחר בנשים היא בהנחת התשתית לאמנה הבינלאומית על השבתת הסחר בבני אדם וניצול זנותם של אחרים, 1949,⁵ ועבודת האו"ם בסוגיות אלה מאז ועד היום. חלק מחוקותיה וחולשותיה של מערכת זו נעוץ בהגדרות ובמנגנונים שפותחו בין מלחמות העולם, בחסות חבר הלאומים. ביניהם אפשר למנות תקנות הגירה ששמו להן למטרה נשים שנוסעות לבדן ואפשרו מניעת הגירה של נשים החשודות כעוסקות בזנות תחת אמתלה של הגנה מפני סחר, וכן יחסי הכוח הלא-שוויוניים בין מדינות המתמודדות עם הסחר.

טענתו המרכזית של מאמר זה היא שאף על פי ששינוי המינוח והשינוי בהגדרת הבעיה מ"עבודת לבנה" ל"סחר בנשים וילדים" כלל גם נשים לא-לבנות בקולוניות האירופיות באסיה ובאפריקה, בפועל לא היו לוועדת חבר הלאומים נגד סחר בנשים ולמשלחות הבדיקה שלה הכלים לבחון את גורלן של נשים בזנות בחברות נכבשות. המגבלה המרכזית של הוועדה בסוגיה זו הייתה ונותרה הבעיה הקולוניאלית של החבר – כל דיון בחברות הנכבשות נידון ותווך באופן בלעדי על ידי נקודת המבט של המעצמה הקולוניאלית, ונשים לא לבנות נותרו בשוליו.

מאמר זה מתכתב עם שלושה גופי ידע: ההיסטוריה של הזנות במרחבים קולוניאליים, ההיסטוריה של הקולוניאליזם וחבר הלאומים, וההיסטוריה של ועדת חבר הלאומים נגד סחר בנשים. הקשר בין זנות לקולוניאליזם, מאמצע המאה התשע עשרה ואילך, נעוץ בשינויים בכלכלת הזנות בעקבות הגירה מסיבית של חיילים, מתיישבים ואוכלוסיות נכבשות – בעיקר לצורכי עבודה. הגירה זו הייתה מגדרית באופייה והובילה ליצירת קהילות של גברים ללא נשים – בעיקר עובדים וחיילים, תהליך שעודד יצירה של זנות מקומית ומהגרת. תהליכים

2 שם, בעמ' 599.

3 LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN COMMITTEE, SUMMARY OF ANNUAL REPORTS (1922–1936); LEAGUE OF NATIONS, ADVISORY COMMITTEE ON SOCIAL QUESTIONS, SUMMARY OF ANNUAL REPORTS (1937–1946).

4 LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN: REPORT OF SPECIAL BODY OF EXPERTS – DISCUSSIONS AT 45TH SESSION OF COUNCIL, JUNE 1927 (1927); LEAGUE OF NATIONS, COMMISSION OF ENQUIRY INTO TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN IN THE EAST: REPORT TO THE COUNCIL (1932).

5 G.A. Res. 317 (IV), Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others (Dec. 2, 1949).

אלה הובילו בתורם לשינויי חקיקה ולמערכות של הסדרת זנות בחסות המשטר הקולוניאלי. הסדרה זו כללה בדרך כלל רישום מרוכז של כל הנשים העוסקות בזנות, הענשה של אלה שלא נרשמו, חיובן לעבוד בבתי זונות רשומים בלבד ובדיקות רפואיות שבועיות – במטרה לשמור על הסדר הציבורי ולמנוע את הפצתן של מחלות מין.⁶ מחקר חשוב ופורה שעסק בזנות הקולוניאלית, עם זאת, מוגבל בדרך כלל לטריטוריות קולוניאליות מסוימות או לאימפריות קולוניאליות מסוימות – ומתעלם מאופייה חוצה הגבולות וחוצה האימפריות של הזנות הקולוניאלית, ומהדיון שהתפתח במחצית הראשונה של המאה העשרים על סחר בנשים והגירת נשים לזנות.

ההיסטוריה הקולוניאלית של חבר הלאומים ממוקדת בעיקר בשיטת המנדטים – מערכת משטר וריבונות שהכפיפה את השליטה הקולוניאלית על אזורים שנשלטו עד למלחמת העולם הראשונה בידי האימפריות העות'מאנית והגרמנית לפיקוח בינלאומי. ספרות זו דנה באופנים שבהם תפקד אותו פיקוח, באינטראקציה של נציגי המעצמות הקולוניאליות עם ועדת המנדטים, ובניסיונם של נתינים קולוניאליים להשמיע את קולם בג'נבה.⁷ לצד זאת, חקר חבר הלאומים בעשור האחרון התמקד בשיתוף הפעולה שנוצר בחסות חבר הלאומים סביב שורה של סוגיות כלכליות, תרבותיות וחברתיות – שיתוף פעולה מדעי, שימור מורשת לאומית ועולמית, הגנה על הסביבה, שמירה על מעמדם של מיעוטים, השבה ויישוב מחדש של שבויי מלחמה ועוד. מחקרים מסוג זה הראו שבעוד שחבר הלאומים הוכתר ככישלון בממדיו הפוליטיים ולא הצליח לבלום את חימושה מחדש של אירופה ואת הישנותה של מלחמה עולמית, הרי שבסוגיות החברתיות הוא הניח את התשתית לכינונה של מערכת הומניטרית בינלאומית. מחקרים שפורסמו בעשור האחרון בחנו היבטים שונים של עבודת החבר – כטיטה ראשונית למגננונים בינלאומיים להגנה על זכויות אדם.⁸ רק לאחרונה החלו

6 ראו למשל LOUISE WHITE, THE COMFORTS OF HOME: PROSTITUTION IN COLONIAL NAIROBI (1990); PHILIPPA LEVINE, PROSTITUTION, RACE, AND POLITICS: POLICING VENEREAL DISEASE IN THE BRITISH EMPIRE (2003); ELISA CAMISCILO, REPRODUCING THE FRENCH RACE: IMMIGRATION, INTIMACY, AND EMBODIMENT IN THE EARLY TWENTIETH CENTURY (2009)

7 ANTONY ANGHIE, IMPERIALISM, SOVEREIGNTY, AND THE MAKING OF INTERNATIONAL LAW (2005); SUSAN PEDERSEN, THE GUARDIANS: THE LEAGUE OF NATIONS AND THE CRISIS OF EMPIRE (2015); Natasha Wheatley, *Mandatory Interpretation: Legal Hermeneutics and the New International Order in Arab and Jewish Petitions to the League of Nations*, 227 PAST & PRESENT 205 (2015); SEAN ANDREW WEMPE, REVENANTS OF A FALLEN EMPIRE: COLONIAL GERMANS, THE LEAGUE OF NATIONS, AND THE REDEFINITION OF IMPERIALISM (2019); Susan Pedersen, *AHR Reflections: An International Regime in an Age of Empire*, 124 AM. HIST. REV., 1676–1680 (2019)

8 IRIS BOROWY, COMING TO TERMS WITH WORLD HEALTH: THE LEAGUE OF NATIONS HEALTH ORGANIZATION 1921–1946 (2009); JEAN ALLAIN, THE SLAVERY CONVENTIONS: THE TRAVAUX PRÉPARATOIRES OF THE 1926 LEAGUE OF NATIONS CONVENTION AND THE 1956 UNITED NATIONS CONVENTION 31–34 (2008); MAGALY RODRIGUEZ GARCIA ET. AL, THE LEAGUE OF NATIONS' WORK ON SOCIAL ISSUES: VISIONS, ENDEAVORS AND EXPERIMENTS (Magaly Rodrigues

חוקרים להתבונן בממשק בין התחומים ולבחור את האינטראקציה של גופיו החברתיים- הכלכליים של החבר עם העולם הקולוניאלי,⁹ ומאמר זה מצטרף למגמה מחקרית זו. שורה של מחקרים שנכתבו בשנים האחרונות עמדה על תפקידו המכונן של חבר הלאומים כביסוסן של נורמות בינלאומיות נגד סחר בנשים. בעוד שמחקרים מוקדמים יותר היללו את תפקידו החלוצי של החבר בכינון של נורמות בינלאומיות לשמירה על זכויותיהם של נשים וילדים, מחקרים מאוחרים יותר הצביעו גם על מגבלותיה של הוועדה. קתרינה לפנץ וברברה מצגר, לדוגמה, הדגישו את תפקידה של ועדת חבר הלאומים נגד סחר בנשים בהעלאת מודעות לסחר בנשים ולהרחבת המושג כך שיכלול נשים בנות כל הגזעים.¹⁰ ז'ן מישל שאמו, מגלי רודריגז, פול נפר וסטפני לימונצ'לי אימצו גישה ביקורתית יותר והראו כיצד שיתוף פעולה, בחסות חבר הלאומים, בין מדינות לבין ארגונים וולונטריים בעלי אג'נדות מגוונות יצר תמהיל שהשפיע בפועל על שני תחומים – ביטול הזנות הממוסדת ומיסוד מדיניות הגירה ברחבי העולם. הטענה שבת זונות ממוסדות יוצרים ביקוש לסחר בנשים הביאה את חבר הלאומים להמליץ על ביטולם, ואילו בלימת הסחר עלתה בקנה אחד עם רצונן של מדינות לאום ומדינות קולוניאליות להגביל הגירה של גורמים לא רצויים. התוצאה הייתה חקיקה מדינית שאפשרה הגבלה של הניידות הבינלאומית של נשים הנוסעות לכדן.¹¹ חקיקה זו

Garcia et al. eds, 2016); OMER ALONI, THE LEAGUE OF NATIONS AND THE PROTECTION OF
.THE ENVIRONMENT (2021)

Liat Kozma, *Cannabis Prohibition in Egypt, 1880–1939: From Local Ban to League of Nations Diplomacy*, 47 MIDDLE E. STUD. 443 (2011); Stephen Legg, *An International Anomaly? Sovereignty, the League of Nations and India's Princely Geographies*, 43 J. HIST. GEOGRAPHY 96 (2014); Tomoko Akami, *Imperial Politics, Intercolonialism, and the Shaping of Global Governing Norms: Public Health Expert Networks in Asia and the League of Nations Health Organization 1908–1937*, 12 J. GLOB. HIST. 4 (2017); Utathya Chattopadhyaya, *Dagga and Prohibition: Markets, Animals, and the Imperial Contexts of Knowledge, 1893–1925*, 71 S. AFR. HIST. J. 587 (2019); HARUM GOTO-SHIBATA, THE LEAGUE OF NATIONS AND THE EAST ASIAN IMPERIAL ORDER 1920–1946 (1st ed. 2020); Rosalind Part, *Solving World Problems: The Indian Women's Movement, Global Governance, and 'the Crisis of Empire', 1933-46*, 16 J. GLOB. HIST. 122 (2021); Nova Robinson, *Syro-Lebanese Women's Transnational and International Collaborations at the League of Nations*, 17 J. MIDDLE E. WOMEN'S STUD. 479 (2021)

Barbara Metzger, *Towards an International Human Rights Regime During the Inter-war Years: The League of Nations' Combat of Traffic in Women and Children*, in BEYOND SOVEREIGNTY: BRITAIN, EMPIRE AND TRANSNATIONALISM, C. 1880–1950, 54 (Kevin Grant, Philippa Levine & Frank Trentmann eds. 2007); Katarina Leppänen, *Movement of Women: Trafficking in the Interwar Era*, 30 WOMEN'S STUD. INT'L F. 523, 525–526 (2007).

JEAN-MICHEL CHAUMONT, LE MUTH DE LA TRAITE DES BLANCHES: ENQUÊTE SUR LA FABRICATION D'UN FLÉAU (Paris: Decouverte, 2009); Paul Knepper, *Measuring the Threat of Global Crime: Insights from Research by the League of Nations into the Traffic in Women*, 50 CRIMINOLOGY 777 (2012); Magaly Rodríguez García, *The League of Nations*

אפשרה לסוכני המדינה לחפש קורבנות סחר פוטנציאליים על ספינות ורכבות, למנוע דרכון או ויזה מנשים שהיו חשודות כקורבנות פוטנציאליים או שמטרות העסקתן בחו"ל נראות מפוקפקות, לגרש נשים החשודות כקורבנות סחר וכן להזהיר מפני סוחרי נשים בתחנות רכבת ונמלים. כל אלה שימשו בפועל אמצעי מניעה וענישה – לא רק של סוחרי נשים, אלא של נשים שהגרו למטרות זנות מבלי שנחטפו או אולצו להגר; וכן נשים שנסעו ללא לווית בן משפחה.¹² עבודתי נשענת במידה רבה על מסקנות ביקורתיות וספקניות אלה, ומבקשת להוסיף אליהן את הרובד הקולוניאלי, שנעדר כמעט לחלוטין מניתוחן את המעבר מ"עבודת לבנה" ל"סחר בנשים וילדים".

מאמר זה מתבסס על ארכיוני חבר הלאומים בז'נבה ועל פרסומיו – ובעיקר דוחותיה של ועדת חבר הלאומים נגד סחר בנשים. המאמר פותח בסקירה של ההיסטוריה של סוגיית "העבודת לבנה" ו"סחר בנשים" – לפני קיומו של חבר הלאומים, וחלקו השני ממשיך בבחינת שיטות איסוף הידע של חבר הלאומים ואת השלכות המלצותיו. חלקו השלישי של המאמר עוסק בהקשר הקולוניאלי, ובאופן שבו ניסה חבר הלאומים לממש את ההבטחה הגלומה בהחלפת המושג "עבודת לבנה" במושג מכיל יותר. אראה כאן עד כמה מוסגרה שאלת הסחר בנשים כשאלה קולוניאלית שמתעדפת אזרחים אירופאים בקולוניות על פני נתינים מקומיים, ומנהלת את דיוניה לגבי עתידן של החברות הנכבשות מעל ראשיהן.

סוגיית הסחר בנשים עד מלחמת העולם הראשונה

המושג "עבודת לבנה" הוא תולדה של שנות השבעים של המאה התשע עשרה, ושימש הן כדי לתאר את בתי הבושת הממוסדים בחסות המדינה והן את מה שייקרא בהמשך סחר בנשים – העברת נשים ממדינה למדינה לצורכי זנות. היה זה הסופר הצרפתי ויקטור הוגו שטבע את המונח "עבודת לבנה" – כאשר השווה את מצבן של נשים בבתי הזונות הממוסדים למצבם של עבדים.¹³ ההקשר המיידני למונח זה היה המאבק הפמיניסטי נגד מיסוד הזנות, מיסוד אשר הונהג, לדוגמה, בצרפת ב-1804 ובבריטניה באופן מצומצם בהרבה, בשנות השישים של המאה התשע עשרה, ובעקבות זאת גם בקולוניות שלהן. למעשה, גם כאשר בוטל מיסוד הזנות בבריטניה עצמה ב-1886, הוא המשיך להתקיים בקולוניות הבריטיות עמוק לתוך המאה העשרים. נשים בנות מעמד הביניים התנגדו לזנות הממוסדת בשל הכפייה

and the Moral Recruitment of Women, 57 INT'L. REV. SOC. HIST. 97 (2012); STEPHANIE A. LIMONCELLI, THE POLITICS OF TRAFFICKING: THE FIRST INTERNATIONAL MOVEMENT TO COMBAY THE SEXUAL EXPLOITATION OF WOMEN 73–77 (2010)

RONALD HYAM, EMPIRE AND SEXUALITY: THE BRITISH EXPERIENCE 152 (1992); Julia T. Martinez, *The League of Nations, Prostitution, and the Deportation of Chinese Women from Interwar Manila*, 33 J. WOMEN'S HIST. 67 (2021); Philippa Hetherington & Julia Laite, *Editorial Note: Special Issue: Migration, Sex and Intimate Labor*, 33 J. WOMEN'S HIST. 7 (2021)

EDWARD J. BRISTOW, PROSTITUTION AND PREJUDICE: THE JEWISH FIGHT AGAINST WHITE SLAVERY, 1880–1939 36 (1983)

שבה היא הייתה כרוכה – הן כפייה של רישום והן כפייה של בדיקות רפואיות – וכן בשל הסטנדרט הכפול הגלום בה, שמעניש רק צד אחד, האישה, על מעשה ששותפים לו שניים.¹⁴ בהמשך המאה התשע עשרה התקבע המושג "עבדות לבנה" כמתאר סחר בינלאומי. נשים שהועברו ממדינה למדינה לצורכי זנות נתפסו כקורבן האולטימטיבי של החברה המתועשת וההאצה של התעבורה הבינלאומית. בזכות מנוע הקיטור נעשה המסע בין ערים גדולות, בין מדינות ובין יבשות מהיר יותר וזול יותר מכפי שהיה בעבר. העשורים שקדמו למלחמת העולם הראשונה התאפיינו בניידות מוגברת של אנשים, רעיונות וסחורות, ולמולה – חשש גובר של דעת הקהל העולמית ושל ממשלות ברחבי העולם מפני השלכותיה של ניידות זו. מדינות מערב אירופה ואמריקה תפסו את עצמן כמוצפות בידי המוני מהגרים שמביאים איתם מגוון סכנות בריאותיות, ביטחוניות ומוסריות. רשויות אכיפה מצאו את עצמן חסרות אונים מול פשיעה חוצת גבולות והחלו לבסס שיתופי פעולה בינלאומיים כדי להתמודד איתה.¹⁵ הספציפיות הגזעית של המונח "עבדות לבנה", שנבעה בראשיתה מהשוואה על דרך השלילה לעבדות האפריקאית, קיבלה בהמשך גם ממדים גזעיים נוספים – כאשר הסרטורים סומנו כ"האחרים" של אירופה – לעיתים קרובות, יהודים או מהגרים.¹⁶ בהקשר הקולוניאלי, עבדות לבנה הייתה מקושרת גם בפרט מפני מין בין-גזעי בין נשים לבנות לגברים לא לבנים. הפעילות נגד עבדות לבנה שילבה פעילות ופעילים בעלי מגוון אג'נדות – אלה שביקשו להגן על נשים מפני הזנות הממוסדת, אלה שרצו להפליל את הזנות לחלוטין ואלה שראו בזנות הממוסדת רע הכרחי – אך ביקשו לבטל את צדרי האפלים ביותר שהתגלמו בסחר בנשים. ההתמקדות בסחר בנשים היוותה מעין פשרה בין הגישות השונות, והשתלבה גם באג'נדות פוליטיות נוספות – למשל אנטישמיות או אנטי-אנטישמיות, חשש ממהגרים לצד דאגה לרווחתם.¹⁷ שתי האמנות הבינלאומיות למיגור העבדות הלבנה שנחתמו ב-1904 וב-1910

- 14 ראו למשל ALAIN CORBIN, WOMEN FOR HIRE: PROSTITUTION AND SEXUALITY IN FRANCE AFTER 1850 (Alan Shridan trans, 1990); JUDITH R. WALKOWITZ, PROSTITUTION AND VICTORIAN SOCIETY: WOMEN, CLASS, AND THE STATE (1980)
- 15 PAUL KNEPPER, THE INVENTION OF INTERNATIONAL CRIME: A GLOBAL ISSUE IN THE MAKING, 1881–1914 (2010); PAUL KNEPPER, INTERNATIONAL CRIME IN THE 20TH CENTURY: THE LEAGUE OF NATIONS ERA 1919–1939 (2011)
- 16 Ben Braber, *The Trial of Oscar Slater (1909) and Anti-Jewish Prejudices in Edwardian Glasgow*, 88 HIST. 262 (2003); Keely Stauter-Halsted, 'A Generation of Monsters': *Jews, Prostitution, and Racial Purity in the 1892 L'viv White Slavery Trial*, 38 AUSTRIAN HIST. Y.B 25 (2007); Sylvain Pattieu, *Souteneurs Noirs à Marseille, 1918–1921*, 64 ANNALES: HISTOIRE, SCIENCES SOCIALES 361 (2009); TODD SHERPARD, SEX, FRANCE, AND ARAB MEN, 1962–1979 132–160 (2017)
- 17 Susan Mumm, *Josephine Butler and the International Traffic in Women*, in SEX, GENDER, AND RELIGION: JOSEPHINE BUTLER REVISITED 55 (Jenny Daggars & Diana Neal eds., 2007); Marion Kaplan, *Prostitution, Morality Crusades and Feminism: German-Jewish Feminists and the Campaign against White Slavery*, 5 WOMEN'S STUDIES INTERNATIONAL FORUM 619 (1982); Donna J. Guy, *White Slavery, Public Health and the Socialist Position on Legalized Prostitution in Argentina 1913–1936*, 23 LATIN AM. RSCH. REV. 60 (1988);

הביאו לראשונה בהיסטוריה את הסוגיה לסדר היום הפוליטי של הקהילה הבינלאומית. כדי לאפשר הסכמה בינלאומית נבחרה הגדרה מצומצמת ביותר של עבדות לבנה: סחר בינלאומי בנערות מתחת לגיל 20, וכן סחר בנשים בוגרות תוך שימוש בכוח או בהונאה.¹⁸

חבר הלאומים וסוגיית הסחר בנשים

חבר הלאומים הוקם בשנת 1921 במטרה לקדם שיתוף פעולה בינלאומי ומתוך תקווה למנוע את הישנותה של מלחמה עולמית. סעיפיה המרכזיים של אמנת החבר עסקו אומנם בפתרון סכסוכים בדרכי שלום ובצמצום החימוש, אך היה זה סעיף 23 שבאופן אגבי כמעט ביקש לעגן אמנות קודמות, שעסקו בעניינים כלכליים, חברתיים והומניטריים, לכדי הסכמות משותפות בחסות החבר. בין האתגרים שאיתם ביקש סעיף 23 להתמודד היו הפצת מחלות, סחר בסמים ובנשק וסחר בנשים וילדים למטרות זנות.¹⁹ קברניטיו של חבר הלאומים קיוו שעיסוק משותף באתגרים חוצי גבולות ייצור תמריץ לשיתוף פעולה בינלאומי גם במישור הפוליטי. היו אלה אותם אתגרים שהתעצמו בעידן הקיטור ועם האצת התעבורה היבשתית והימית.²⁰

לצד זאת, וכדי להתמודד עם אותם אתגרים חוצי גבולות, החלו בנשים שאחרי מלחמת העולם הראשונה מדינות רבות לחייב מהגרים בהחזקת ויזות ודרכונים – אמצעים שלא היו נפוצים בעבר.²¹ מדינות גם סירבו להכניס לתחומן, או גירשו לאחר כניסתם, שורה של גורמים לא רצויים מבחינתן – חולים במחלות מדבקות, קומוניסטים, פושעים וזונות.²² הקשר זה חשוב במיוחד להבנת האווירה שהולידה את המושג "סחר בנשים" ואת המנגנונים שהיא תיעדה ועודדה במטרה להגן על נשים מפני סחר.

הכנס הבינלאומי נגד סחר בנשים שהתכנס ביוני 1921 בחסות חבר הלאומים המליץ כי המדינות השונות ינקטו צעדי חקיקה במטרה להגן על נשים וילדים הנוסעים לבדם (סעיף

-
- Jens Jäger, *International Police Co-operation and the*; 41-40 בעמ' 13, Bristow
.Associations for the Fight Against White Slavery, 38 PAEDAGOGICA HISTORICA 565 (2002)
- International Agreement for the Suppression of the "White Slave Traffic", May 18, 18
1903; International Convention for the Suppression of the White Slave Traffic, May
4, 1910
- The Covenant of the League of Nations, article 23c, Dec. 24: "Members of the League... 19
will entrust the League with the general supervision over the execution of agreements
with regard to the traffic in women and children, and the traffic in opium and other
.dangerous drugs"
- Susan Pedersen, *Back to the League of Nations: Review Essay*, 112 AM. HIST. REV. 1091 20
(2007).
- JANE CAPLAN & JOHN TORPEY, DOCUMENTING INDIVIDUAL IDENTITY: THE DEVELOPMENT OF 21
.STATE PRACTICES IN THE MODERN WORLD (Jane Caplan & John Torpey eds., 2001)
- ADAM GOODMAN, THE DEPORTATION MACHINE: AMERICA'S LONG HISTORY OF EXPELLING 22
IMMIGRANTS 9-36 (2020); Lauren Banko, Keeping Out the 'Undesirable Elements': The
Treatment of Communists, Transients, Criminals, and the Ill in Mandate Palestine, 47
.J. IMPERIAL & COMMONWEALTH HIST. 1153 (2019)

6), וכן יקפידו לתלות מודעות בתחנות רכבת, ספינות ונמלים המזהירות מפני סחר ומציינות לאן ניתן לפנות לעזרה (סעיף 8). הוא גם המליץ כי המדינות החתומות ינפיקו דוחות שנתיים לגבי הצעדים שנקטו במאבק בתופעה, במטרה לאפשר להן ללמוד זו מניסיונה של זו (סעיף 10). לבסוף המליץ הכנס על הקמתה של ועדה קבועה שתהיה מורכבת מנציגיהן של חמש או שש מדינות וכן נציגי שלושה ארגונים וולונטריים בינלאומיים, במטרה לפקח על יישום האמנה (סעיף 11).²³ תוצאה נוספת של כנס זה הייתה אמנה חדשה נגד סחר בנשים וילדים אשר אשררה את האמנה של 1910, קראה למדינות החברות לחתום עליה בשמן ובשם הטריטוריות הקולוניאליות שלהן, והעלתה את גיל ההסכמה ל-21.²⁴ ועדת חבר הלאומים נגד סחר בנשים שהוקמה בעקבות הכנס של 1921 הייתה מורכבת בסופו של דבר מנציגי תשע מדינות (דנמרק, צרפת, בריטניה, איטליה, יפן, פולין, רומניה, ספרד ואורוגוואי), לצד נציגים של חמישה ארגונים בינלאומיים שישבו בוועדה במעמד של מעריכים חיצוניים (assessors). הארגונים הללו היו הלשכה הבינלאומית נגד סחר בנשים, האגודה הקתולית הבינלאומית להגנה על נערות, הפרציה של האיגודים הלאומיים להגנה על נערות, ארגוני הנשים הבינלאומיים והאגודה היהודית להגנה על נערות ונשים.²⁵ בחירה זו נבעה מהכרה בפעילותם ארוכת השנים של ארגונים אלה, משאיפה להסתמך על הידע שצברו וכן מהנחה שארגונים אלה יוכלו להציג בוועדה את האינטרסים של הנשים והילדים הזקוקים להגנת חבר הלאומים.²⁶ נוכחותם של נציגים אלה הגדילה את שיעורן של נשים בוועדה, שהייתה הוועדה בעלת שיעור הנשים הגבוה ביותר בחבר הלאומים.²⁷ הגדרת הסחר בנשים שהנחתה את עבודת הוועדה הזו יצרה ערפול וחוסר בהירות: האם קורבנות סחר הן רק נשים שהובלו לזנות במדינה אחרת במרמה, או גם נשים שעסקו בזנות והועברו או הגרו בעצמן ממדינה למדינה מרצונן? במרכזו של הדיון עמדה הבחנה בין הזונה, שהביאה על עצמה את גורלה, לבין קורבן הסחר – שהגיעה לזנות בכפייה או

- International Conference on Traffic in Women and Children 23
 International Convention for the Suppression of the Traffic in Women and Children, 24
 .Sep. 30, 1921
 The International Bureau for the Suppression of Traffic in Women and Children, the 25
 International Catholic Association for the Protection of Girls, the Federation of National
 Unions for the Protection of Girls, the International Women's Organizations, and the
 LEAGUE OF NATIONS, ראו Jewish Association for the Protection of Girls and Women
 THE WORK OF THE COUNCIL AND SECRETARIAT OF THE LEAGUE OF NATIONS – SECRETARIAT
 – REPORT TO THE THIRD ASSEMBLY OF THE LEAGUE 1922 ON THE WORK OF THE COUNCIL
 AND SECRETARIAT AND ON THE MEASURES TAKEN TO EXECUTE THE DECISIONS OF THE SECOND
 ASSEMBLY – A.6.1922, A.6a.1922 (1922); LEAGUE OF NATIONS, PERMANENT ADVISORY
 COMMITTEE ON TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN – COUNCIL OF THE LEAGUE – REPORT BY
 MR. DA CUNHA AND RESOLUTION ADOPTED BY THE COUNCIL 14 JANUARY 1922, REGARDING
 .THE FORMATION OF THE COMMITTEE (1922)
 International Conference on Traffic in Women and Children 26
 Susan Pedersen, *Metaphors of the Schoolroom: Women Working the Mandates System* 27
of the League of Nations, 66 HIST. WORKSHOP J. 188 (2008)

במרמה. בתוך ועדת חבר הלאומים עצמה התחרו כמה גישות לשאלת הסחר: השארת הזנות הממוסדת אך מאבק בסחר, לצד ביטול המיסוד כחלק ממאבק כולל באפליה כלפי נשים.²⁸ כך, לדוגמה, בשנות השלושים התבטאו חברי הוועדה באופן ששיקף יותר מכול בלבול לגבי מטרתה ולגבי הפער, שארחיב עליו בהמשך, בין מטרתה המוצהרת לבין ממצאיה. החבר הפולני באחת מוועדות הברדיקה של החבר, קרול פינדור, למשל, גרס ב־1932 שאם קיימת עבדות לבנה בסין, "הרי שהיא מתקיימת בהתאם לרצונן של המשועבדות, או בורותן".²⁹ ד"ר אסטריד היין, הנציגה הדנית לוועדה ופעילה ותיקה לזכויות נשים, גרסה ב־1933 כי: "אין זה רצוי להגן על נשים כוגרות מפני תוצאות המעשים שהן ביצעו מרצונן".³⁰ סמואל כהן, נציג האגודה היהודית להגנת נערות ונשים בוועדה, גרס בהמשך אותו דיון כי: "גם אם אישה בוגרת מסכימה להפוך להיות אובייקט סחר, ברוב המקרים היא לא מבינה את גודל האסון שעומד לפתחה, והסכמתה אינה פוסלת את העמדתם לדין של הסוחרים בה".³¹ בדוחות שנתיים אל מזכירות החבר, המדינות התבקשו לדווח על מקרים של שידול (ובכלל זה, השיוך הלאומי של הסרסור ושל הקורבן), על נוהלי הסגרה, על גברים ונשים שגורשו בשל סרסרות, שידול או זנות, על קורבנות סחר שזוהו והוחזרו לארצן, ועל צעדים שננקטו כדי להגן על נשים וילדים מפני סחר. בגלל מרכזיות בתי הזונות הממוסדים בהכנתה של הוועדה את תופעת הסחר, המדינות התבקשו לדווח גם על המצב החוקי של הזנות בתחומן.³² המטרה של הדוחות הייתה לאתר את נתיבי הסחר – את המדינות המייבאות והמדינות המייצאות, מידע שיאפשר לנסח פתרונות, ברמה הלאומית, האימפריאלית והבינלאומית לבעיית הסחר בנשים. בפועל מנו הדוחות, לדוגמה, נשים שנעצרו וגורשו בעוון עיסוק בזנות – גם אם לא הוגדרו כקורבנות סחר. מדינות דיווחו שדרכונים הונפקו לנשים רק לאחר בדיקה באשר לנסיבות נסיעתן ומניעיה.³³ הנשים שהגרו לבדן מוסגרו לפעמים כקורבנות שיש להגן עליהם, ולפעמים כגורמים לא רצויים שיש למנוע את כניסתם וכך להגן על החברה המקומית מפניהם. כתוצאה מכך, אף על פי שדוחות אלה היו אמורים לתעד סחר בנשים

Jessica R. Pliley, *Claims to Protection: The Rise and Fall of Feminist Abolitionism in the League of Nations' Committee on the Traffic in Women and Children, 1919–1936*, 22 J. WOMEN'S HIST. 90, 97 (2010)

LEAGUE OF NATIONS, COMMITTEE OF ENQUIRY INTO THE TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN .IN THE EAST: VERBATIM REPORT OF THE 2ND SESSION (1932) 29

LEAGUE OF NATIONS, MINUTES OF THE ELEVENTH SESSION OF THE TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN COMMITTEE (1932) 30

LEAGUE OF NATIONS, MINUTES OF THE TWELFTH SESSION OF THE TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN COMMITTEE (1933) 31

LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN – ANNUAL REPORTS TO BE FURNISHED BY NATIONAL GOVERNMENTS – SECRETARY GENERAL – DRAFT LETTER TRANSMITTING THE ANNUAL REPORT DRAWN UP BY THE ADVISORY COMMITTEE AND APPROVED BY THE COUNCIL .OF THE LEAGUE, JULY. 1922 (1922-1925) 32

LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN: EXTENSION OF THE ENQUIRY ON TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN TO THE EAST, INFORMATION CONCERNING TERRITORIES UNDER MANDATE AND FRENCH COLONIES (1930) 33

למטרות זנות, בפועל הייתה התופעה שתיעדו הגירת נשים לצורכי זנות – בין אם מרצון ובין אם בכפייה, ולצד זאת – מגבלות הגירה על נשים שנסעו לכרזן, שהיו חשודות בהיותן קורבנות סחר, או חשודות כמי שהגרו לתעשיית המין.³⁴ הצעדים הללו עוררו ביקורת גם בוועדה עצמה, וחששות מפני ההשלכות שלהם על התנועה הגלובלית של נשים.³⁵ כבר בשנת 1923 הצביעה הנציגה האמריקאית לוועדת חבר הלאומים למאבק בסחר בנשים, גרייס אבוט, על כך שלא ניתן להסתמך על הדוחות המגיעים מהמדינות המדווחות. הדיווח על יישום החקיקה והשלכותיה, היא טענה, בפועל נוטה להיות חלקי ונועד להאיר באור חיובי את המדינה המדווחת. היא טענה כי על המציאות בשטח ניתן יהיה ללמוד רק מביקורי שטח.³⁶ הבחנה זו הובילה להקמת הוועדה המטיילת הראשונה,³⁷ שהייתה מורכבת משלושה חוקרים אמריקאים ומומנה על ידי קרן רוקפלר, באמצעות המשרד האמריקאי להיגיינה חברתית (Bureau of Social Hygiene). שיטות העבודה שלהם התבססו על מתודות שבהן השתמש צוות חקירה שפעל בשנות מלחמת העולם הראשונה לבידוק עולם הזנות של ניו יורק, אף הוא במימון הקרן.³⁸ מחקריו של החבר בנושא סחר בנשים עלו בקנה אחד עם אמונתם של מייסדיו ורבים מחבריו באותה עת ביכולתו של מחקר סוציולוגי מעמיק ורחב היקף לסייע בפתרון של בעיות חברתיות ולהשפיע על חקיקה ועל קבלת החלטות ברמה הלאומית והבינלאומית.³⁹

שלושת חברי הצוות – בסקום ג'ונסון, פול קינסי וסמואל אורכר – ביקרו בסך הכול ב-112 ערים בצפון אמריקה, אמריקה הלטינית, אירופה והים התיכון, ודיווחו על מצב הסחר בנשים

LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN – SUMMARY OF ANNUAL REPORTS 34
ELABORATED IN 1926 BY THE SECRETARIAT (1928). LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN
AND CHILDREN, SUMMARY OF ANNUAL REPORTS FOR 1928, PREPARED BY THE SECRETARIAT 5
(1930).

LEAGUE OF NATIONS, MINUTES OF THE ELEVENTH SESSION OF THE TRAFFIC IN WOMEN AND 35
CHILDREN COMMITTEE (1932); LEAGUE OF NATIONS, MINUTES OF THE EIGHTH SESSION OF
THE TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN COMMITTEE; Lenore Manderson, *Colonial Desires:
Sexuality, Race, and Gender in British Malaya*, 7 J. HIST. SEXUALITY 372 (1997)
נוסף על גמישותו של המונח ראו HETHERINGTON AND LAITE, לעיל ה"ש 12.

LEAGUE OF NATIONS, EMPLOYMENT OF WOMEN IN THE POLICE FORCE – SECRETARY GENERAL 36
– CIRCULAR LETTER TRANSMITTING A RESOLUTION PASSED AT THE SECOND SESSION OF THE
ADVISORY COMMITTEE ON TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN MARCH 1923, RECOMMENDING
THAT WOMEN, AS WELL AS MEN, SHOULD BE EMPLOYED AMONG THE POLICE ENGAGED IN DEALING
WITH PROSTITUTION (1923); Advisory Comm. on Traffic in Women and Children, Second
Session, U.N Doc. CTFE/2nd session, PV5, at 6 (1923) (5th meeting held in Geneva);
Advisory Comm. On Traffic in Women and Children, Second Session, U.N Doc.
7.CTFE/2nd session, P.V6, at 1–3 (1923) (6th meeting held in Geneva)

LEAGUE OF NATIONS, ADVISORY COMMITTEE ON TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN – COUNCIL 37
OF THE LEAGUE – REPORT ON THE WORK OF THE 2ND SESSION OF THIS COMMITTEE PRESENTED
BY M. HYMANS AND ADOPTED BY THE COUNCIL 19 APRIL 1923 (1923)

.GEORGE J. KNEELAND, COMMERCIALIZED PROSTITUTION IN NEW YORK CITY (New ed., 1913) 38

Knepper, לעיל ה"ש 11, בעמ' 785-787. 39

בהן.⁴⁰ פול קינסי ביקר בצפון אפריקה ובמזרח התיכון והיווה הממשק היחיד בין השלושה לבין העולם הקולוניאלי. הוא התחזה לסרסור וביקש לברר כיצד ניתן להבריה נערה בת 17 למטרת זנות.⁴¹ בניגוד לדוחות שהגיעו עד אז לג'נבה, הדוחות שאוזכרו לעיל – אשר נשלחו על ידי המדינות עצמן והתבססו על נקודת מבטם של מנגנוני האכיפה המדינתיים – קינסי שוחח בעיקר עם סרסורים, וכן עם כמה מנהלות בתי בושת ועם כמה נשים שעסקו בזנות. הרוח של קינסי, שמהדורה מוערת שלו התפרסמה לאחרונה על ידי ז'אן מישל שאמו ומגלי רודריגו, כתוב ברהיטות של ספרות בלשים. הוא מתמלל את שיחותיו, בעיקר עם סרסורים, ומתאר לפרטי פרטים את האנשים שפגש ואת המקומות שביקר בהם. הרוח שמור באופן מקודד, וספר הקודים שמור בנפרד ממנו. הגרסה שפרסמו שאמו ורודריגו כוללת שמות מקומות ואנשים שהושמטו הן בגרסה שנשמרה והן בדוח שהתפרסם בעקבותיה.⁴² הדוח מספק תיאור גרוש של עולם הסרסורים ושל שיטות ההברחה של נשים צעירות לזנות ברחבי העולם. הדוגמאות שלהלן מדיגמות את סוג המידע שהשיג ואת אופן העבודה שלו. בקהיר, לדוגמה, הוא איתר בתי זונות רשומים ולא-חוקיים, וכן תיעד זונות רחוב ברחוב פואד הראשון וליד בתי התה גרופי וסולט. הוא פגש שם את הירש, סרסור שהמליץ עליו ארון קפלן, שאותו פגש קינסי שבועות מספר קודם לכן בפריז. הירש הוא מוכר תכשיטים, אך מתפרנס מסרסרות, סחר ברכוש גנוב וזיוף מסמכים.⁴³ הוא תיעד את שיחתם:

הירש: אתה מכיר את ג'אל ביי?
קינסי: לא.

הירש: הוא בחור (סרסור) מצרי שמנהל בית הימורים. יש לו השפעה מכל מיני סוגים, והוא מביא מצרפת כל שנה לפחות שמונה נערות. הוא מוכר אותן לבעלות בית זונות. תשאל אותו, הוא יגיד לך.

קינסי: איך הוא מוכר את הנערות?

הירש: למדאם. הוא מקבל לפעמים חמישים לירות. לפעמים גם בחורים קונים אותן. מצרים היא מקום שאפשר לעשות בו הכול. למה לדעתך בחורים מגיעים לכאן מכל העולם כדי לעשות כסף? גם בחורות. חוץ מזה, עם תעודות המעבר (passes) שאני הולך לתת לך, הבחורות יוכלו ללכת לכל מקום בעולם. הם משנים את הגיל, ואם הן רוצות לעבוד במקום

40 הדוחות שלהם מרוכזים בתיבות S171-S181 בארכיון חבר הלאומים, תחת הכותרת "חקירה ראשונה בנושא סחר בנשים וילדים", ומסודרים בסדר אלפביתי ולפי מדינות.

41 ראו למשל LEAGUE OF NATIONS, FIRST REPORT OF ENQUIRY – EGYPT (1925); LEAGUE OF NATIONS, TRAVELLING COMMISSION: TURKEY AND TUNISIA, ISTANBUL, TURKEY 2–13 (1925); LEAGUE OF NATIONS, FIRST REPORT OF ENQUIRY – EGYPT ALEXANDRIA 5–13 (1925); LEAGUE OF NATIONS, FIRST REPORT OF ENQUIRY – EGYPT, PORT SAID 2 (1925); LEAGUE OF NATIONS, FIRST REPORT OF ENQUIRY – EGYPT, CAIRO 3 (1925); LEAGUE OF NATIONS, PART II OF THE REPORT OF THE COMMITTEE OF EXPERTS ON TRAFFICKING IN WOMEN AND CHILDREN – COMMENTS .BY GOVERNMENTS TO THE COMMITTEE OF EXPERTS (1927)

42 JEAN-MICHEL CHAUMONT & MAGALY RODRÍGUEZ GARCÍA, TRAFFICKING IN WOMEN 1924–1926: .THE PAUL KINSIE REPORTS FOR THE LEAGUE OF NATIONS (United Nations, 2017)

43 שם, בעמ' 291.

שלא מעסיק בחורות מתחת לגיל עשרים ואחת, הן יכולות לעבוד עם תעודות המעבר האלה. הן מראות אותם במקום תעודת לידה וכל הזבל הזה. תשמע מה שאני אומר לך, ואל תיסע בלעדיהם. כמה מסמכים כאלה הוצאתי לדעתך לבחורים ולבחורות? רק בשנה שעברה – יותר משבעים וחמישה! ...אני יכול להשיג לך מסמכים מצריים, רומניים ואפילו יוונים. אין בחור ששווה משהו ויודע מה הוא עושה בלי שהוא מתארגן לפחות על שני סוגים של תעודות מעבר.⁴⁴

באלכסנדריה שוחח קינסי עם סרסור המכונה "הברון":

הברון: הנה מה שאתה צריך לעשות: תשלח טלגרף לבחורה שלך בפריז, ותגיד לה ששני גברים יפגשו אותה במרסי.

קינסי: איפה במרסי?

הברון: במברק שתשלח לה, תגיד לה ללכת למרסי, ולאסוף בסניף הדואר רסטנט מכתב בשמה. אתה תשלח לה את המכתב באותה ספינה שהולכת להביא אותה לכאן. תגיד לה שבשעה זו זוו, במקום זה וזה, שני אנשים יחפשו אותה עם מכתב בשבילה. תגיד לה ששני הגברים האלה עובדים בספינת הקיטור לוטוס, ושהם יסדרו להביא אותה לאלכסנדריה. הם יגידו לה מתי הספינה מפליגה. היא צריכה לעלות עליה לילה מראש. על הספינה, היא תהיה לבושה כמו פועל, ותישאר על הדרגש שהגברים האלה יקצו לה. הם יביאו לה אוכל והכול. אחרי שהספינה תגיע לכאן, אנחנו נוריד אותה מהספינה באמצע הלילה.⁴⁵

בפורט סעיד הוא שוחח עם סרסור צרפתי בשם גיום רוויי, שסיפר לו על אחד מעמיתיו:

רוויי: אני מכיר את יאניש גולדברג טוב מאוד. היינו בסין יחד. בכל מקום שאתה רואה אותו, יש לו אישה אחרת.

קינסי: הוא מצליח למכור את כולן?

רוויי: לא, הבעיה היא שהוא לא מסתדר כל כך טוב עם הבחורות שלו, ואז הן בדרך כלל מתחפפות לו. הבחורה הזאת שיש איתו עכשיו הוא הביא אותה מרומניה. הוא איתה חמש שנים. היא עשתה לו מלא כסף. ואז הוא שם עין על מישהי אחרת, ואם הוא לא יצליח להפטר ממנה הוא יתחפף (make a quick getaway) כמו שארון קפלן עשה עם הבחורה ההיא.

קינסי: הבחורה תסכים להחלפה הזו?

רוויי: היא חייבת! אתה לא מכיר את הבחור הזה! הוא בריון ומפוצץ את הבחורות שלו במכות. שמת לב לצלקות שיש לו על הפרצוף? תשאל אותו עליהן פעם. הבחורה שהייתה לו בשנחאי חרטה את ראשי התיבות של שמה על פניו בסכין גילוח. הוא כמעט נכנס לכלא בגלל הבחורה

44 שם, בעמ' 289.

45 שם, בעמ' 295.

הזאת! בגלל זה הוא עזב את סין. אחרי שהיא דקרה אותו הוא השאיר אותה חצי מתה.⁴⁶

מפקד משטרת פורט סעיד הודה בפני קינסי שכל ספינה של חברת הספנות Messagieres Maritime שעונגת באלכסנדריה מבריחה איתה נוסעים סמויים. כשקינסי שאל אותו האם ניסה להתריע בפני רבי החובלים לגבי התופעה הוא השיב:

זה חסר תועלת. רבי החובלים אומרים שהם לא מעיזים לרדת אל חדרי המנועים לחפש נוסעים סמויים. חברת הספנות טוענת שסוג המלחים שהחברה שוכרת במרסי הם הטיפוסים הגרועים ביותר שהם מכירים, וגם אי אפשר לפטר אותם, כי אז האיגוד יכריז על שביתה וכל הספינות יהיו כבולות לזמן בלתי מוגבל.⁴⁷

הדוגמאות לעיל ממחישות כמה תופעות. ראשית, מהפירוט המאוד מדויק של אופני ההברחה באמצעות ספינות של חברת הספנות Messagerie Maritime ניתן ללמוד כיצד ההברחה מתואמת מול המבריחים ומול הנערה עצמה, מה תפקידם של עובדי הספינה, ובעיקר מטעיני הפחם העובדים בחדרי המנועים. בהמשך מתואר גם אופן הכנסת הנערה לנמל בתחנת היעד. שנית, ניתן ללמוד על היחסים בין הסרסורים, כמו גם בינם לבין הנשים. הרוח של קינסי עמוס בתיאורים כאלה – בעיקר מנקודת המבט של הסרסורים עצמם. שלישית, הגרסה המלאה של שאמו ורודריגז משקפת באופן מובהק את אחת ההטיות הבולטות של הרוח – ההסתמכות על סרסורים יהודים וצרפתים, שנבעה מהטיותיו של קינסי עצמו. הוא החל את מסעו בני יורק ושליטתו בידיש הביאה אותו לאנשי קשר יהודים, ואלה עזרו לו ליצור קשרים בנקודות החדשות שהגיע אליהן; הוא דיבר צרפתית, וכך הגיע גם לסרסורים צרפתים. הרוח שפרסמה הוועדה לא כלל שמות, אבל ההתייחסות לסרסורים צרפתים וכן ציטוטים מתובלים בסלנג ידישאי לא הותירו מקום לספק.⁴⁸ על ההטיות הקולוניאליות של הרוח אכתוב בחלקו השני של המאמר.

הרוח המסכם של ועדת חבר הלאומים בעקבות סיור זה התפרסם בסופו של דבר ב-1927,⁴⁹ וכלל ציטוטים נבחרים מדוחותיהם של פול קינסי ועמיתיו, לצד מסקנות וניתוח. ממצאים שעלולים היו להביך יותר מדי את המדינות המתוארות אצל קינסי, כגון שחיתות משטרתית, לא נכללו בדוח הסופי. ההטיה הצרפתית בדוח הביאה למחאה רשמית של צרפת, ואילו ההטיה היהודית לסערה זוטא – אנטישמית ואנטי-אנטישמית.⁵⁰

ההשוואה בין הרוח של קינסי לבין הרוח שפרסמה בסופו של דבר ועדת חבר הלאומים נגד סחר בנשים וילדים מצביעה על חולשותיה של הוועדה, כמו גם על הבעייתיות בשיטת העבודה של צוות הבדיקה ובמצאיו. ז'ן מישל שאמו הראה כי ממצאי צוות הבדיקה לא כללו עדויות לרשת סחר עולמית, או לקשר בין סחר בנשים לבין מיסוד הזנות, ובכל זאת

46 שם, בעמ' 307.

47 שם, בעמ' 309.

48 Knepper, לעיל ה"ש 15, בעמ' 111.

49 REPORT OF SPECIAL BODY OF EXPERTS, לעיל ה"ש 4.

50 Knepper; Archives Diplomatiques [CAD]. 242QO/1755, 24QO/1756 (CAD, Courneuve)

לעיל ה"ש 11, בעמ' 793, 796, League of Nations, *Advisory Commission for the Protection and Welfare of Children and Young People, Minutes of the 7th Session* (1928)

המלצות הוועדה תמכו באופן חד־משמעי בביטול הזנות הממוסדת. הוא אף הראה שאף על פי שממצאי הוועדה העידו על כך שרוב הזונות הזרות עסקו בזנות לפני הגירתן, הוועדה ראתה בהן קורבנות סחר שהובלו במרמה לזנות מעבר לגבולות ארצן.⁵¹ ב־1932 יצא צוות בדיקה נוסף. הוא כונה "ועדה לחקר סחר בנשים וילדים במזרח", וביקר למעשה באסיה – מיפן במזרח ועד פלסטיין ולבנון במערב. הצוות היה מורכב משלושה חברים: בסקום ג'ונסון האמריקאי, ד"ר אלה סנדקוויסט השוודית והדיפלומט הפולני קרול פינדור. אחת מנקודות המוצא לעבודתה של ועדה זו הייתה שישנו הבדל עמוק בין המנטליות של המזרח והמערב, וזו מצריכה לפיכך בדיקה נפרדת.⁵² שיטות העבודה של הצוות הראשון הכעיסו את המדינות שבהן הוא ביקר; הן טענו שצוות בדיקה סמוי שפועל ללא תיאום עם הרשויות מפר את ריבונותן. הצוות שיצא לאסיה ב־1932 עבד לפיכך אחרת לגמרי. חברי הצוות הציגו את עצמם בפני הרשויות, נפגשו עם שרים ועם בכירי המשטרה, וניהלו בדיקה שתוכה לחלוטין על ידי הרשויות הלאומיות או הקולוניאליות. בעוד שהצוות הראשון הגיע בעיקר לסרסורים ולזונות אירופאים – הצוות השני הסתמך לחלוטין על הגרסה הממלכתית. המנדט שלהם היה מוגבל, במוצהר, לסחר בינלאומי, והם הורשו לעסוק בסחר פנימי רק באישורן של המדינות שבהן ביקרו.⁵³

לקראת הנסיעה נשלחו שאלונים אל המדינות הנסקרות, ובהם הן נדרשו לדווח על נתוני הגירה אליהן ומהן, וכן על מדיניות ההגירה שלהן; שיעור הנשים והילדים שנוסעים ללא ליווי של גבר בוגר, מספרן, גילן ומוצאן הלאומי של הנשים הזרות שעוסקות בזנות, מקרים של שידול לזנות; גיל ומוצא של סוחרי הנשים וקורבנותיהם; תהליכי ההסגרה המקובלים במדינה; האמצעים שהמדינה נוקטת כדי למנוע סחר, ועוד. שאלות רחבות יותר עסקו בהשפעה של גורמים כלכליים, חברתיים ופוליטיים על כניסת נשים לזנות, גורמים שעלולים להשפיע על ביקוש והיצע של זנות – כגון הגירת עבודה, בסיסי צבא ותיירות; וכן היחס התרבותי לסחר בנשים – דעת הקהל או פעילות של ארגונים וולונטריים.⁵⁴ ניכר כאן שינוי כיוון בתפיסה של חקר הסחר: הסחר בנשים יוחס לשורה של נסיבות כלכליות, חברתיות ופוליטיות, ולא לרשת סרסורים שניתן למפות ולאתר אינדיבידואלית כמו במסע הראשון. השאלות נועדו למפות גורמי דחיפה ומשיכה שמייצרים זנות כתופעה מקומית, ולפיכך עלולים להסביר ריכוזים של זנות זרה או מוקדים לסחר בנשים ברמה האזורית או העולמית. בהמשך שנות השלושים חל שינוי בדגשים של הוועדה – מהתמקדות בהיבטים הבינלאומיים של זנות לשאלות של מדיניות וחקיקה, שנתפסו כמפתח לשינוי חברתי עמוק יותר. כך לדוגמה איזידור מוס, הנציג הבלגי לוועדה, הציע שורה של רפורמות רחבות ומעמיקות יותר שכללו, בין השאר, העלאת שכרן של נשים, דיור בר השגה וחינוך, במטרה להרחיק נשים מעוני וכך לצמצם את אחת מסיבות העומק לזנות. לוועדה לא היה מנדט להשפיע

51 Chaumont, לעיל ה"ש 11, בעמ' 21–34.

52 LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN: PRELIMINARY INFORMATION FOR .THE ENQUIRY OF THE TRAFFIC IN WOMEN IN THE EAST 6 (1930)

53 Leppänen, לעיל ה"ש 10, בעמ' 528.

54 LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN: EXTENSION OF THE ENQUIRY ON .TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN IN THE EAST: QUESTIONNAIRE 1–3 (1930)

על מדינות באופן זה, והמאמץ לא נשא לפיכך פרי.⁵⁵ דוח שהנפיקה הוועדה ב־1934 עסק בביטול בתי הבושת הממוסדים. הוא מיפה את החקיקה במדינות שונות כדי לבחון את ההשלכות של ביטול זה. מסקנתו הייתה שזנות ממוסדת כבר אינה מוצדקת רפואית, שהיא פוגעת במאמצים למניעת זנות ושמדינות שביטלו את המערכת הממוסדת לא חוו עלייה במחלות מין. דוח זה העיד על ביטול הדרגתי של הזנות הממוסדת במקומות שונים בעולם, ובעיקר, כפי שנראה בחלק הבא, במרחבים קולוניאליים.⁵⁶ מסקנת הדוח הייתה כי סגירת בתי הזונות הממוסדים הביאה לירידה בכדאיות הכלכלית של הזנות, ולכן בירידה בזמינותה. בנוסף, כאשר פסקו הבדיקות הרפואיות הכפויות, הגיעו גברים ונשים מרצונם למרפאות חינם לטיפול במחלות מין. כאשר פעילות ההסברה נכונה, סיכם הדוח, נשים נקלטות מחדש בקלות בחברה הכללית.⁵⁷

ב־1936 אוחדה ועדת חבר הלאומים נגד סחר בנשים עם ועדה לרווחתם של ילדים וצעירים ונוצרה "הוועדה לשאלות חברתיות". הדוחות שהנפיקה הוועדה במחצית השנייה של שנות השלושים כבר התמקדו בפתולוגיה של נשים העוסקות בזנות, ובגורמים הפסיכולוגיים והסביבתיים שהביאו אותן לזנות.⁵⁸ כיוון זה השתלב במגמה רחבה יותר של התמקצעות של עבודה סוציאלית ותפיסה מדעית של מדעי החברה ויכולתם לחולל שינוי חברתי.⁵⁹ דוחות שהתפרסמו במחצית השנייה של שנות השלושים התבססו על מחקרים כמותניים שכללו שאלונים ואיסוף סטטיסטיקה מהמדינות החברות. מניעת סחר בנשים, בשלב זה, משמעה היה איתור הפתולוגיה האישית והסביבתית שמחוללת זנות. בין הסיבות לזנות נמנו בין השאר עוני, הפרעות נפשיות, נכות גופנית וכן "ניסיון מיני מוקדם", שאולי היום היינו קוראים לו ניצול מיני של ילדות ונערות.⁶⁰ בדומה, הדוח שעסק בכניסת נשים לזנות הזכיר קורלציה בין עבודה כמשרתת לבין עבודה בזנות, וייחס זאת ל"ההלם התרבותי של נערות מהכפר מהעושר של העיר", מבלי להזכיר את הניצול המיני שלעיתים קרובות היה מנת חלקן

Traffic in women and children, "Memorandum submitted by Dr. Maus", U.N Doc. CTFE 55
.Experts/20, n.d.

LEAGUE OF NATIONS, LICENSED HOUSES – RESULTS OF ABOLITION – DISCUSSIONS AT 13TH 56
.SESSION OF THE ADVISORY COMMITTEE ON PROTECTION OF WOMEN AND CHILDREN (1934)
שם, בעמ' 62–63. 57

LEAGUE OF NATIONS, ADVISORY COMMITTEE ON SOCIAL QUESTIONS, ENQUIRY INTO MEASURES 58
OF REHABILITATION OF PROSTITUTION, PART I: PROSTITUTES – THEIR EARLY LIVES (1938);
LEAGUE OF NATIONS, ADVISORY COMMITTEE ON SOCIAL QUESTIONS, ENQUIRY INTO MEASURES
OF REHABILITATION OF PROSTITUTES (PART III AND IV), METHODS OF REHABILITATION OF ADULT
CAROL MILLER, The ;105–104 בעמ' 28, לעיל ה"ש 28, Pliley, ראו גם PROSTITUTES (1939)
Social Section and Advisory Committee on Social Questions of the League of Nations,
in INTERNATIONAL HEALTH ORGANIZATIONS AND MOVEMENTS 1918–1939, 154–166 (Paul
.Weindling ed, 1995)

REGINA KUNZEL, FALLEN WOMEN, PROBLEM GIRLS: UNMARRIED MOTHERS AND THE 59
.PROFESSIONALIZATION OF SOCIAL WORK, 1890–1945, 50–54 (1993)

,45–43, 31, 15 בעמ' 58, לעיל ה"ש 58, Advisory Committee, Prostitutes – Their Early Lives 60
.52

של משרתות בתקופה זו. על פי הרוח, נערות נמשכו לזנות מתוך עצלות ומשיכה למוצרי צריכה יוקרתיים, והעדיפו את "החיים הקלים" של זנות על פני חיי השגרה המתישים של המשרתת.⁶¹ בדוחות ניכר גם חותמו של מדע האאוגניקה כפי שהובן באותה תקופה – התפיסה שעבריינות היא מולדת, ושתורשה יכולה להסביר מדוע בתו של אלכוהוליסט תפנה לזנות, למשל.⁶² דוח שעסק באפשרות לשיקום ציין שחשוב לאתר נשים בתחילת דרכן בזנות, שכן חילוצן מזנות בשנים מאוחרות יותר הוא כמעט בלתי אפשרי.⁶³

אחת התוצאות של עבודת הוועדה לשאלות חברתיות בשנות השלושים המאוחרות הייתה טיוטת אמנה נגד ניצולן של נשים בזנות, שבין סעיפיה הייתה הפללה של סרסורים, הן בסחר בינלאומי והן בתוך מדינת הלאום. האמנה אמורה הייתה להיחתם ב-1940, אך הכינוס המתוכנן בוטל בשל המלחמה. טיוטה זו שולבה בחלקה באמנת האו"ם נגד סחר בבני אדם משנת 1949.⁶⁴

סחר בנשים והשאלה הקולוניאלית

זנות בקולוניות הושפעה באופן מכריע ממדיניות קולוניאלית. הגירה של עובדים, חיילים ופקידים קולוניאליים יצרו חוסר איזון מגדרי, וקהילות, קבועות או זמניות, של גברים ללא נשים. מיסוד הזנות – בערים הקולוניאליות ובבתי הזונות הניידים שליוו את הכוחות הזרים – נועדו לשרת את הגברים הללו ולצמצם את המגע שלהם עם הקהילה המקומית. הנשים שעברו בבתי הזונות הממוסדים היו בנות המקום, מהגרות מקולוניות אחרות ונשים אירופאיות שהתלוו אל החיילים והמתיישבים שהיגרו מארצות מוצאן. הזנות בקולוניות התארגנה לפי היררכיות מעמדיות וגזעיות, כדי לשמר אבחנות בין כובש ונכבש ואבחנות בין-קהילתיות. כך, לדוגמה, מגוריהן של נשים מקומיות ואירופאיות היו נפרדים אלה מאלה, הן פנו לקהל לקוחות שונה, תנאי המחיה שלהן היו שונים והבריכות הרפואיות שלהן התנהלו על ידי גורמים שונים. מעצמות קולוניאליות ראו לעיתים קרובות את עצם קיומן של זונות אירופאיות בקולוניות כאיום ליוקרה האימפריאלית. מין בין-גזעי נחשב כמאיים במיוחד על היוקרה האימפריאלית ולעיתים היה אסור בחוק, והרשויות הקולוניאליות הקפידו להפריד בין זונות מקומיות לזרות כדי שיוכלו לשלוט בנגישותם של לקוחות ילידים לנשים

61 שם, בעמ' 31, 38, 42, 43, 47, 51, 55, 65.

62 שם, בעמ' 26-27, 35.

63 ADVISORY COMMITTEE ON SOCIAL QUESTIONS, ENQUIRY INTO MEASURES OF REHABILITATION OF PROSTITUTES, DONNA J. GUY, WHITE SLAVERY AND MOTHERS ALIVE, OF PROSTITUTES AND DEAD: THE TROUBLED MEETING OF SEX, GENDER, PUBLIC HEALTH, AND PROGRESS IN LATIN AMERICA 84 (2000).

64 Miller, לעיל ה"ש 58, בעמ' 160. על העבודה המקדימה לקראת הוועידה ראו LEAGUE OF NATIONS, COMMITTEE ON SOCIAL QUESTIONS, REPORT OF THE SUB-COMMITTEE ENTRUSTED WITH THE DRAWING UP OF THE SECOND DRAFT OF A CONVENTION FOR SUPPRESSING THE EXPLOITATION OF THE PROSTITUTION OF OTHERS, PARIS SESSION, JUNE 15TH–19TH, 1937 (1937).

אירופאיות. בעוד שהפקידות הקולוניאלית ראתה זנות כשירות הכרחי, תנועות פמיניסטיות בתוך האמפריה הבריטית ראו בזנות הממוסדת מוסד שמעורר סחר בנשים.⁶⁵ את האתגר של ועדת חבר הלאומים במושבות קולוניאליות ובאזורים תחת מנדט או פרוטקטורט ניתן לנסח באופן הבא: מי שייצגו אזורים אלה בדיוני החבר היו תמיד נציגי המעצמה הקולוניאלית. הם ייצגו את האינטרסים של המעצמה הקולוניאלית וביקשו להגן על המוניטין שלה, וכן את האינטרסים של קהילת המתיישבים. כאשר הוצגו האינטרסים של האוכלוסיות הנכבשות, הם היו עטופים בשורה של הנחות תרבותיות והכללות. מי שנשאר מחוץ לדיון היו נשים מקומיות העוסקות בזנות שהיו נתונות תחת משטר של זנות ממוסדת, ובשוליו נשים לא לבנות העוסקות בזנות, גם מחוץ לארצן.

החלת האמנות הבינלאומיות על האזורים הקולוניאליים הייתה האתגר הראשון שבפניו עמדה ועדת חבר הלאומים נגד סחר בנשים בהקשר זה. סעיף 2 של החלטת הכנס הבינלאומי נגד סחר בנשים קרא למדינות החתומות לאשר את תחולתן של האמנות של 1904 ו-1910 גם על הקולוניות ושאר הטריטוריות שתחת חסותן.⁶⁶ האמנה של 1921, לצד זאת, קבעה כי חתימתה של מדינה אינה חלה על הקולוניות, שטחי המנדטים והטריטוריות שתחת חסותה, ושעליה לחתום על האמנה בשם טריטוריות אלה בנפרד.⁶⁷ ואכן, האימפריות המנדטוריות לא מיהרו לחתום על האמנה בשם הטריטוריות הללו. האוסטרלים טענו שאין כל בעיה של סחר בנשים בגיניאה החדשה, ולכן אין כל תועלת בהצטרפותם לאמנה בשמה.⁶⁸ משרד החוץ הבריטי, מצידו, גרס שבריטניה לא תצרף חלק מהקולוניות והאזורים המנדטוריים שלה לאמנה "בשל התנאים החברתיים השונים השוררים בקרב תושבי הטריטוריות האלה", וכן מכיוון שלמרות השינוי בטרימינולוגיה, הרי שהאמנות שהיא נדרשת לחתום עליהן "שמו להן למטרה בראש ובראשונה מניעת סחר בנשים אירופאיות, וסחר כזה לא קיים בקולוניות"; ולסוף: "האמנה נוסחה בעיקר ביחס לשידול נשים מהגזע האירופאי, ולכן קבעה את גיל המינימום כ-21, אך בקרב הילידים של אפריקה הטרופית, בנות 16 או 18 בוגרות כמו אישה אירופאית בת 21".⁶⁹ היפנים, בתורם, גרסו שאומנם אין להם כוונה להחריג את הקולוניות והשטחים המנדטוריים שלהם מהאמנה, אבל אין להם כוונה לצרפם אליה כל עוד המעצמות

65 Levine, לעיל ה"ש 6; Camisciolo, לעיל ה"ש 6; Vicki Crinis, *Sex Trafficking to the Federated Malay States 1920–1940: From Migration for Prostitution to Victim or Criminal?*, 48 JOURNAL OF IMPERIAL & COMMONWEALTH HISTORY 296 (2020)

66 International Conference on Traffic in Women and Children, לעיל ה"ש 1, בעמ' 598.
67 International Convention for the Suppression of the Traffic in Women and Children, Geneva art. 14, Sept. 30, 1921

68 LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN IN MANDATED TERRITORIES AREAS – CORRESPONDENCE WITH THE AUSTRALIAN GOVERNMENT (1924)

69 LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN IN MANDATED AREAS – CORRESPONDENCE WITH THE BRITISH GOVERNMENT (1924)

האחרות נמנעות מכך.⁷⁰ סירוב זה עורר מחאה מצד ועדת המנדטים של חבר הלאומים⁷¹ וכן מצד ארגונים נגד סחר בנשים.⁷² צרפת ובריטניה הצטרפו לאמנה בשם הטריטוריות המנדטוריות שלהן רק ב־1931.⁷³

לאורך שנות פעילות הוועדה, הדוחות שפירוטו את מצב הזנות בקולוניות נכתבו על ידי פקידות קולוניאליות, וכל אימפריה הגישה במרוכז את הדוחות על הטריטוריות הקולוניאליות והמנדטוריות שלה. דוחות החבר עצמו, והדוחות שהגישו מדינות שונות, שיקפו הנחות לגבי מיניות שונה של נשים לא־אירופאיות, הנחות שפטרן את חבר הלאומים מאחריות להגנה על נשים לא־אירופאיות מזנות ומסחר בנשים. כך למשל טען הדוח לגבי עיראק שבתי זונות ממוסדים מצילים את חייהן של נשים, שכן הם הופכים למפלטן היחיד של נשים שחטאו מפני רצח בידי בני משפחותיהן.⁷⁴ ובירדן: "לא ננקטים כאן צעדי מנע מהותיים, מכיוון שצעדים כאלה אינם חיוניים במדינה המורכבת מכפרים קטנים ושבטי נוודים, בהם כולם יודעים על מעשי שכניהם, וילדים ונשים נשמרים באופן קנאי ממש".⁷⁵

כאשר מתבוננים בממצאי הוועדה המטיילת הראשונה כאשר לטריטוריות שבשליטה קולוניאלית בצפון אפריקה ובמזרח התיכון ניכר העדרן של נשים מקומיות מהסיפור. כל מרואייניו של קינסי הם אירופאים, והתמונה שהוא מציג היא של עולם זנות שמורכב כולו ממהגרים אירופאים. הטיה זו נובעת מכמה סיבות. ראשית, השפות שבהן דיבר לא אפשרו לו לשוחח עם סרסורים וזונות מקומיים. שנית, שיטת העבודה של קינסי הסתמכה על קשרים שיצר ועל המלצות שקיבל בנקודות שונות שביקר בהן, מה שהביא אותו, למשל, לסרסורים צרפתים באלכסנדריה בעקבות המלצות שקיבל בפריז. שלישית, הגדרת המונח "סחר בנשים" כהעברה בינלאומית של נשים וילדים לצורכי זנות מיקדה את החיפוש שלו במהגרות ובמהגרים. בעיות וחולשות אלה הביאו אותו להתעלם כמעט לחלוטין גם מהגירה בינלאומית של נשים לא־לבנות, שפשוט לא היו בתחום ההגדרה של משימתו. רבות נכתב על ההגירה הסורית והלבנונית למצרים בסוף המאה התשע עשרה וראשית המאה העשרים –

LEAGUE OF NATIONS, PERMANENT MANDATE COMMISSION (PMC), MINUTES OF THE SEVENTH 70
SESSION, HELD AT GENEVA FROM OCTOBER 19TH TO OCTOBER 30TH 1925 (1925)

LEAGUE OF NATIONS, MINUTES OF THE 6TH SESSION OF THE PERMANENT MANDATES COMMISSION, 71
GENEVA, 26 JUNE–JULY 1925 100–101, 116–117, 134, 169–170

LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN IN MANDATED TERRITORIES – VARIOUS 72
CORRESPONDENCE WITH THE ASSOCIATION FOR MORAL AND SOCIAL HYGIENE AND OTHER
.ASSOCIATIONS (1923)

LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN: EXTENSION OF THE ENQUIRY ON 73
TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN IN THE EAST: INFORMATION CONCERNING FRENCH MANDATE
TERRITORIES (1930); LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN: EXTENSION
OF THE ENQUIRY ON TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN IN THE EAST: A REPORT CONCERNING
.PALESTINE (1932)

REPORT BY HIS BRITANNIC MAJESTY'S GOVERNMENT TO THE COUNCIL OF THE LEAGUE OF 74
NATIONS ON THE ADMINISTRATION OF IRAQ FOR THE YEAR 1925 6 (Colonial Office, 1926)

LEAGUE OF NATIONS, ADVISORY COMMITTEE ON SOCIAL QUESTIONS, SUMMARY OF ANNUAL 75
.REPORTS FOR 1937-38, PREPARED BY THE SECRETARIAT 4 (1939)

גברים, נשים ומשפחות שבעקבות משבר כלכלי, מלחמות אזרחים ודיכוי פוליטי עזבו את סוריה ולבנון והיגרו לאירופה, לארצות הברית, למצרים ולאפריקה שמדרום לסהרה.⁷⁶ הגירה זו הפכה נשים סוריות ולבנוניות גם לחלק מתעשיית הזנות במזרח התיכון – במצרים, בפלסטין ובעיראק, לדוגמה.⁷⁷ התופעה הזו מתועדת אצל קינסי באופן שטחי ביותר. עבורו זרים הם אירופאים, אבל לא נשים וגברים לא־לבנים מחוץ לארצם. את התשתית של הזנות הממוסדת ואת התפקיד של מעצמות אירופה (במקרה של המזרח התיכון – בריטניה וצרפת) בכינונה ובביסוסה לא הכיר קינסי כלל. כך מדווח קינסי על אלכסנדריה:

הבר הפריזאי "פרסון" הוא מקום מפגש מרכזי. כל מנהיגי עולם הסרסורים נמצאים בו. רוב הסרסורים הללו הם צרפתים, אבל אפשר למצוא גם איטלקים, ספרדים, יוונים, רומנים, רוסים ובלגרים. יש ביניהם חוק לא־כתוב שרק סרסורים שיש להם בחורות צרפתיות יכולים להשתמש במקום הזה כמפקדה שלהם.⁷⁸

ובקהיר:

רוב בתי הבושת נמצאים ברחוב וג'ה אל־ברכה, במרחק יריקה ממרכז העיר... מתגוררות בהם בעיקר נערות זרות, ויש ייצוג כמעט לכל הלאומים מלבד סינים, יפנים ואמריקאים. נמצאות שם נערות צרפתיות, איטלקיות, יווניות, ספרדיות, תורכיות, רוסיות, רומניות ובלגריות – והייצוג הרב ביותר הוא לשלוש הראשונות, מלבד כמובן המקומיות.⁷⁹ רוב הנשים הן צרפתיות ואיטלקיות, וחלקן צעירות מאוד. בבית הזונות "החתול השחור" (chat noir) פגשתי זונה צרפתייה שטענה שהיא בת עשרים, ונמצאת בקהיר חמישה חודשים. בבית הזונות "קונסטנטינופול" יש בחורה תורכיייה בת עשרים. היא טוענת שהיא בקהיר שנתיים. אווה היא נערה סורית בת 17 בקפה־בר "רוסיה". ג'ו יוריה, הסרסור, הציג אותה בפני, ואמר שלפני עשר שנים, כשהיא הייתה בת עשר בכירות, הוא קיים יחסים איתה. היא בקהיר כבר שלוש שנים. זונה יוונייה בת תשע עשרה עובדת בכר ירמות' באותו הרחוב. היא בקהיר כבר שנה. בברים ובבתי הזונות הרשומים ראיתי זונות מתחת לגיל 21. כשתשאלתי אותן, חלק הודו בגיל שלהן ואחרות העמידו פנים שהן מבוגרות יותר. בנסיבות שבהן פגשתי את הנערות האלה, קשה היה לתשאל אותן באופן יותר אישי.⁸⁰

בפורט סעיד:

76 THOMAS PHILIPP, *THE SYRIANS IN EGYPT, 1725–1975* (1985); Zachary Lockman, *The Egyptian Nationalist Movement, and the Syrians in Egypt*, 3 IMMIGRANTS & MINORITIES 233 (1984).

77 LEAGUE OF NATIONS, *TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN, EXTENSION OF THE INQUIRY ON TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN TO THE EAST, INFORMATION CONCERNING IRAQ AND PALESTINE* (1930).

78 Rodriguez & Chaumont, לעיל ה"ש 42, בעמ' 302.

79 שם, בעמ' 291.

80 שם, בעמ' 293.

ביקרתי גם בקברטים וראיתי את המצב ברחוב. פגשתי נערה צרפתייה בשם מניון בקברט "ליניס", שהודתה שהיא רק בת תשע עשרה נמצאת באלכסנדריה פחות משנה. בחורה צרפתייה אחרת בשם מרסלה, בת שמונה עשרה, עובדת במגרדניית "אתונה". שתי זונות צרפתיות מחפשות לקוחות ברחוב קליאופטרה. הן בנות שמונה עשרה ותשע עשרה, ומתגוררות בבית הבושת הלא-חוקי של מדאם ויקטוריה. ג'וליה היא רק בת שמונה עשרה. היא פולנייה. היא הגיעה לכאן לבד והיא האישה של רפאל. היה זה בלתי אפשרי לתשאל את הנערות מעבר לכך, כי זה עלול היה לעורר את חשדם של הסרסורים שהייתי איתם.⁸¹

בחיפה, הוא מצא:

הזונות חיות בתנאים לא סניטריים. רוב הלקוחות בעיר הם ערבים, וגם הזונות הן בעיקר בנות אותו הגזע. ביניהן ניתן לעיתים למצוא זונות צרפתיות, איטלקיות ויווניות. כל אלה שראיתי ודיברתי איתן נראו מעל עשרים ואחת. הן גם הודו שהן בחיפה מזה זמן מה... ראיתי גם בבתים הללו נערות סוריות צעירות מאוד למראה. אנשי הקשר שלי אומרים שאלה נולדו בחיפה להורים סוריים. נראה שאין סרסורים זרים בעיר. רווחיהן של הזונות כל כך זעומים, שהנשים בקושי מפרנסות את עצמן. בנוסף לבתי הזונות, ביקרתי גם בבתי קפה, ושני "קברטים" או כך קוראים להם – מסעדת קאמל וקפה דה-פואנט. בשניהם מצאתי אנשים מכובדים.⁸²

ניתן ללמוד מדיווחים אלה כמה דברים. ראשית, עד כמה אירופאי הוא עולם הזנות שנגלה לעיניו של קינסי. הסרסורים והזונות הם אירופאים, והנשים המקומיות בלתי נראות ממש. שנית, הנשים הסוריות מופיעות כבדרך אגב, ובחיפה – ברור שהן אינן מעניינות את קינסי. הן אולי ילידות המקום ואולי לא, אולי קטינות ואולי לא. לתפיסתו, תיעוד התופעה ואיתור הגורמים לזנות קטינות בחיפה אינם מעניינו.

הדוח של הוועדה השנייה השתדל למצוא מסקנות כלליות באשר לזנות באסיה, כפי שתוכו על ידי פקידי ממשל בריטיים, צרפתיים ועוד. כמו הדוחות המדינתיים, הדוח יחס משקל הסברי רב להפרדה בין גברים ונשים בחברות מוסלמיות, ולשימוש ב"רצח על כבוד המשפחה". הדוח גרס כי "מנהגיהם של המוסלמים נוטים למנוע באופן משמעותי זנות וסחר. נשים מופרדות מגברים באופן קפדני, ויש להן מעט מאוד הזדמנויות לפגוש גברים זרים. באיזורים מסוימים, מוטל עונש מוות על נשים בגין ניאוף, ובכלל – עקרונות דתם אוכפים באופן אדוק הגנה על צניעותן של נשים".⁸³ בלבנון הסיקה הוועדה כי הקנאות המוסלמית הזו השפיעה גם על הנוצרות.⁸⁴ בעיראק הסבירו הבריטים לוועדה שבניגוד למקומות אחרים

81 שם, בעמ' 303.

82 שם, בעמ' 312-313.

83 LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN: EXTENSION OF THE ENQUIRY ON TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN IN THE EAST: REPORT CONCERNING TERRITORIES UNDER FRENCH MANDATE 16 (1932)

84 COMMISSION OF ENQUIRY INTO TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN IN THE EAST, לעיל ה"ש בעמ' 4, 15-16.

אין הם טורחים לחקור את נסיבותיהן של נשים שהגיעו לזנות, מכיוון שעצם החקירה, אם שמעה יגיע לידיעת קרוביהן, עלול לסכן את חייהן.⁸⁵ אם זנות קיימת בחברות מוסלמיות שבשליטה בריטית או צרפתית הרי זה משום שנורמות חברתיות מקומיות אינן מותרות לאישה שחטאה כל בְּרָה מלבד זנות; ואילו נשים שהגיעו לזנות בעיראק, בפלסטין, בלבנון או בסוריה עשו זאת כי רצו בכך מאוד, עד כדי עקיפה של מנגנונים חברתיים עתיקי יומין שנועדו להגן עליהן. כך או כך – לבתי הזונות הרשמיים שהקימו הבריטים ברחבי המזרח התיכון ובצפון אפריקה אין זכר ברוח זה. בהודו ייחס הרוח זנות למנהגיה של החברה: קיומה של קאסטה שבה כל הנשים הן זונות וכל הגברים סרסורים, לצד קיומן של הדוואדסי, משרתות המקדשים; וכן הטאבו נגד נישואיה מחדש של אלמנה, שמביא נשים רבות לזנות, שכן הן מעדיפות אותה על פני הבידוד החברתי שנכפה עליהן באלמנותן.⁸⁶ גם כאן לא ניכרה כלל אחריות הרשויות הקולוניאליות למצבן של נשים העוסקות בזנות, למשל אחריות הרשויות להפלת מנהגיהן של הדוואדסי, והפיכתן לזונות רשומות.⁸⁷

באשר לנשים אירופאיות, הרוח של הוועדה מצא שההגירה של נשים אירופאיות לזנות באסיה נמצאת בירידה; נשים שמהגרות לאסיה עוסקות בזנות בעיקר בקרב "בני גזען", כלומר אירופאים.⁸⁸ משמעותה של הבחנה זו הייתה שכל עוד המהגרות האירופאיות אינן מתרועעות עם גברים מקומיים, הנוכחות שלהן במזרח נסבלת. הסיבה לירידת הביקוש לזנות של נשים לבנות באסיה, כך הסביר הרוח, הייתה שהחיים במזרח נהיו נוחים יותר גם להגירת משפחות; וכן שהנוכחות של נשים "ממוצא מעורב", וכן מהגרות רוסיות, משלימות את החסר.⁸⁹ גם היפנים מסגרו כך את הנוכחות של זונות יפניות באזורים אחרים של אסיה, כל עוד הן עבדו בקהילות היפניות שמעבר לים. ממשלת יפן הקפידה לאתר זונות יפניות מעבר לים ולהשיב אותן לארצן, שכן נשים יפניות שעובדות עם גברים מגזעים אחרים משפיעות לרעה על המוניטין היפני ועל האינטרסים של יפן בחו"ל.⁹⁰

באמצע שנות השלושים הוקדשו כמה דוחות של חבר הלאומים באופן מיוחד לנשים רוסיות במזרח, ובמיוחד בשנגחאי. בעקבות המהפכה הרוסית ומלחמת האזרחים ברחו רוסיים לבנים דרומה, למנצ'וריה, ומשם – בעקבות הכיבוש היפני – לחלקים נוספים של סין, בחיפוש אחר פרנסה. נשים שהגיעו לזנות במזרח הדאיגו מאוד את דעת הקהל האירופאית, ובכלל זה את חבר הלאומים, בגלל ההשפעה של נשים אלה על המוניטין של עמי אירופה במזרח. המלצות חבר הלאומים בעניינן כללו שיקום של אלה שעוסקות בזנות והפנייתן

85 שם, בעמ' 426.

86 שם, בעמ' 335, 347.

87 Mytheli Sreenivas, *Creating Conjugal Subjects: Devadasis and the Politics of Marriage in Colonial Madras Presidency*, 37 FEMINIST STUD. 63 (2011)

88 COMMISSION OF ENQUIRY INTO TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN IN THE EAST, לעיל ה"ש, 4, בעמ' 16.

89 שם, בעמ' 22-24, 145.

90 שם, בעמ' 69-70.

למקצועות מכובדים כגון מזכירות, קצרנות, ראיית חשבון וכדומה, תחומים שבהם כוח העבודה הסיני אינו יכול להתחרות.⁹¹

כבר ציינתי לעיל את הדוח של חבר הלאומים משנת 1934 שביקש למפות את ההשלכות של ביטול הזנות הממוסדת על סחר בנשים, מחלות מין, עבירות מין, הסדר הציבורי ועל הזונות עצמן. הרשויות הקולוניאליות הקפידו להסביר כיצד התרבות השונה בחברות הנכבשות מתאימה במיוחד לזנות ממוסדת, ובחברות אחרות – התמערכות מאפשרת את ביטולה. הבריטים טענו, למשל, שביטול הזנות הממוסדת לא תבטל את הזנות בהודו, שכן הביקוש למין מסחרי בהודו גדול. כדי להקטין אותו, יש להשקיע במסגרות פנאי ובהסברה על נזקי הזנות וכן בחינוך לאחריות אישית, אחריות חברתית ואחריות לבריאות הגזע.⁹² לגבי מייצרי המושבות (Straits Settlements) ופדרציית מלאיה, לעומת זאת, הבריטים טענו כי התושבים התחילו להעריך ספורט, משחקים ואולמות ריקודים. יותר ויותר אסיתים יוצאים לביילוי עם חברים ומתרחקים מבתי הזונות.⁹³

בשנת 1937 התכנס בבאנדונג, אינדונזיה, כנס שהפגיש את הרשויות האחראיות למאבק בסחר בנשים במזרח הרחוק. ביניהם נכחו נציגים של הרשויות הבריטיות, הצרפתיות, ההולנדיות והפורטוגוזיות בדרום אסיה, נציגי סיאם ויפן, שהיו מדינות עצמאיות, וכן נציגים של ארגונים לא-ממשלתיים.⁹⁴ למרות תפקידן המרכזי של מעצמות אלה במיסוד הזונות בקולוניות, נציגיהן הציגו את ביטול הזנות הממוסדת כבשורה מערבית. כך, למשל, גרס קל"ג' אנת'ובן, ראש המחלקה המשפטית של איי הודו ההולנדיים (אינדונזיה): "היוזמה לכנס ועדה זו לא הגיעה מהמזרח הרחוק – והוא מפתיע את המזרח לחלוטין. דעת הקהל במזרח הרחוק, ברובה, לא מכירה כלל את הבעיה שאנו עוסקים בה".⁹⁵ בפועל ניהלו הנציגים הקולוניאליים לוועידת בנדונג דיון בשאלה – האם המזרח בשל לביטול הזנות הממוסדת או לא – מבלי להביא כלל נציגים של החברות הנכבשות. כמו בדוח של 1934, גם כאן ביקשו נציגי המעצמות להעריך את מידת מוכנותן של חברות אסייתיות לביטול הזנות הממוסדת. לידו של הנציג ההולנדי, למשל, באיי הודו ההולנדיים אין סטיגמה על זנות כמו באירופה, החברה עדיין לא אינדיבידואליסטית כמו באירופה, ולכן יהיה קל יותר לקלוט מחדש את קורבנות הזנות.⁹⁶ במקרה של הודו – האחריות על זנות מקומית היא של מנהגי המקום, שמונעים מהאלמנה להינשא מחדש ודנים אותה לזנות.⁹⁷ הנציג הצרפתי, פרופ' לברוקר, הסביר שבעדר רישומי לידה מסודרים קשה יותר לפקח על זנות קטינים מאשר מאירופה. הוא גרס שבעיית הזנות

Fraser Newham, *The White Russians of Shanghai*, 55 Hist. Today 20 (2005); LEAGUE OF NATIONS, TRAFFIC IN WOMEN AND CHILDREN COMMITTEE, POSITION OF WOMEN OF RUSSIAN ORIGIN IN THE FAR EAST 5, 15 (1935) 91

LEAGUE OF NATIONS, LICENSED HOUSES – RESULTS OF ABOLITION "ה"ש 56, בעמ' 62. לעיל 92

שם, בעמ' 82-83. 93

LEAGUE OF NATIONS, INFORMATION SECTION BROCHURES – TRAFFICKING IN WOMEN IN THE EAST, WORK OF THE BANDOENG CONFERENCE (1938) 94

שם, בעמ' 6. 95

שם, בעמ' 62. 96

שם, בעמ' 40. 97

בהודו-סין נובעת מקיומן של בנות תערובת, שנדחות הן על ידי החברה המקומית והן על ידי החברה האירופאית, אבל רוצות להיות בסטנדרטים אירופאים ללא נגישות למשכורת אירופאית. הבדידות והפער מובילים אותן לזנות.⁹⁸ ביטול הזנות הממוסדת באסיה, סיכם הכנס, תלוי בהבשלה של המנטליות המקומית – שעדיין לא מוכנה לביטול זה.⁹⁹

סיכום

מה נמצאנו למדים על היבטיו הקולוניאליים של חבר הלאומים מהתבוננות בוועדת חבר הלאומים לסחר בנשים? שינוי הטרימינולוגיה בחסות חבר הלאומים ביקש לאותת שהקהילה הבינלאומית אינה מסתפקת בדאגה לגורלן של נשים לבנות, אלא מבקשת לבחון את סוגיית הסחר בנשים באופן גלובלי. חבר הלאומים אף יצר שורה של מנגנונים שביקשו לעקוב באופן רציף אחר היקף התופעה והאופן שבו מבקשים לבלום אותה ברחבי העולם. טענתי במאמר זה שהגדרת הבעיה – כהעברה של נשים ממדינה למדינה לצורכי זנות – ושיטות הבדיקה של החבר, הותירו נשים מחברות נכבשות מחוץ לתמונה. נקודת המבט שייצגו הדוחות הייתה נקודת המבט של המעצמות האירופאיות, וגם כאשר הגיעו לצפון אפריקה, למזרח התיכון ולדרום מזרח אסיה התמקדו צוותי הבדיקה של החבר בעיקר בנשים אירופאיות, והתקשו לאתר נשים סוריות, סיניות, הודיות ועוד, ולהסביר מה עולה בגורלן ומדוע. חוסר השוויון המבני בין מעצמות אירופה לקולוניות שלהן גם בתוך חבר הלאומים הותיר גם את שאלת הסחר בנשים, ברובה, שאלה של עבדות לבנה.

98 שם, בעמ' 36.

99 שם, בעמ' 53.

